

Olympiáda ľudských práv

27. ročník, školský rok 2024/2025

Krajské kolo 6.2.2025

Kategória: Stredné školy

1. časť TEST – riešenia

Test obsahuje 30 úloh rôznej náročnosti v rôznom poradí. Na ich vypracovanie máte 45 minút. Každá úloha má 1 správne riešenie a hodnotu 1 alebo 2 alebo 3 body. Zapojte svoje vedomosti, prehľad aj logické uvažovanie. Za správne riešenie testu môžete získať max. 60 bodov. Pozorne si prečítajte text úlohy a správne riešenie vpíšte do odpovedového hárku. Ak chcete riešenie opraviť, predošlú voľbu zreteľne prečiarknite (X) a vpíšte iné riešenie.

Skratky použité v teste: OSN: Organizácia Spojených národov; SR: Slovenská republika

Úloha 1

Aký druh segregácie vo vzdelávaní vyčíta Európska komisia Slovenskej republike?

- Oddelené vzdelávanie žiactva z marginalizovaných rómskych komunít v samostatných triedach alebo školách.
- Existenciu škôl s vyučovacím jazykom maďarským, ktoré prevažne navštevujú žiaci a žiačky maďarskej národnostnej menšiny.
- Oddelenú výučbu telesnej výchovy pre dievčatá a chlapcov.

Úloha 2

Vyberte správne tvrdenie.

- Národná rada SR má 150 poslankýň a poslancov, ich funkčné obdobie je 5-ročné.
- Národná rada SR má 120 poslankýň a poslancov, ich funkčné obdobie je 4-ročné.
- Národná rada SR má 150 poslankýň a poslancov, ich funkčné obdobie je 4-ročné.

Úloha 3

Referendum ako formu priameho vyjadrenia občianskej vôle vyhlasuje:

- Národná rada SR.
- Prezident SR.
- Vláda SR.

Úloha 4

Aké je hlavné zameranie inštitúcie OSN, známej ako UNICEF?

- Práva žien.
- Práva detí.
- Seniorské práva.

Úloha 5

Horizontálna del'ba moci člení zložky moci nasledovne:

- a) **zákonodarná moc, výkonná moc, súdna moc.**
- b) zákonodarná moc, výkonná moc, legislatívna moc.
- c) výkonná moc, legislatívna moc, exekutívna moc.

Úloha 6

Ktorá inštitúcia v Slovenskej republike plní úlohy zamerané na riešenie záležitostí rómskych komunít a realizuje systémové opatrenia na zlepšenie postavenia a ich integráciu do spoločnosti?

- a) Komisár pre práva Rómov.
- b) **Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity.**
- c) Verejný ochranca práv.

Úloha 7

Pre zakotvenie ľudských práv a slobôd v desaťročí po 2. svetovej vojne mala rozhodujúci význam:

- a) Charta základných práv Európskej únie.
- b) Maastrichtská zmluva.
- c) **Všeobecná deklarácia ľudských práv.**

Úloha 8

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva má v systéme vnútroštátnych inštitúcií na ochranu ľudských práv nasledovné postavenie:

- a) plní úlohu poradného orgánu Ministerstva spravodlivosti SR v otázkach ľudských práv.
- b) **je nezávislou inštitúciou zriadenou a financovanou štátom.**
- c) ako občianske združenie je registrované v registri mimovládnych organizácií, ktorý spravuje Ministerstvo vnútra SR.

Úloha 9

V reakcii na útok na premiéra Slovenskej republiky (15.5.2024, Handlová) prijal parlament tzv. Lex atentát, ktorému kritika okrem iného vytýka, že obmedzí na Slovensku právo na:

- a) slobodnú držbu zbraní.
- b) ochranu súkromného života.
- c) **slobodu zhromažďovania.**

Úloha 10

Ktorý z nasledovných medzinárodných dohovorov na ochranu ľudských práv sa aktuálne pripravuje na pôde OSN?

- a) **Dohovor o právach starších osôb.**
- b) Dohovor na ochranu práv novinárov a novinárov.
- c) Dohovor o právach migrujúcich pracovníčok a pracovníkov.

Úloha 11

Osvetová kampaň Dni nezábudiek:

- poukazuje na potrebu prevencie násilia na ženách a pripomínania si jeho obetí.
- upozorňuje na dôležitosť ochrany duševného zdravia a pomáha destigmatizovať duševné choroby.
- vyzdvihuje potrebu ochrany prírodnej diverzity a životného prostredia na vidieku.

Úloha 12

Ktoré z nasledovných tvrdení, viažucich sa k právu na ochranu súkromného života, je pravdivé?

- Štát toto právo nemôže obmedziť.
- Toto právo patrí medzi práva tretej generácie.
- Jeho súčasťou je ochrana listového tajomstva.

Úloha 13

Medzi základné princípy právneho štátu patria:

- princíp vlády práva, deľba a kontrola moci, garancie ľudských práv a základných slobôd.
- nezávislosť súdnictva, neobmedzená suverenita vládcu, právo na spravodlivý proces.
- slobodné a demokratické voľby, princíp “vít'az volieb môže všetko”, ochrana menšín.

Úloha 14

Pojem “greenwashing” označuje:

- súbor pravidiel, ktorými sa najväčší znečisťovatelia zavazujú znižovať negatívne dopady ich činnosti na životné prostredie.
- marketingovú stratégiu, ktorou sa spoločnosť alebo organizácia snaží vytvoriť umelý obraz zodpovednosti k životnému prostrediu.
- kampaň organizácie Greenpeace proti výstavbe jadrových elektrární na Slovensku.

Úloha 15

Ktoré z týchto práv je neobmedziteľné?

- Zákaz otroctva.
- Právo na názor.
- Sloboda zhromažďovania.

Úloha 16

Aký počet dospelých členiek a členov s trvalým pobytom na Slovensku a slovenským občianstvom musí mať cirkev na to, aby mohla byť štátom registrovaná?

- 50 000.
- 4 000.
- 300.

Úloha 17

Koľko poslancov a poslankýň má Slovensko aktuálne v Európskom parlamente a aké je ich funkčné obdobie?

- Počet 15, obdobie 2024 – 2029.
- Počet 12, obdobie 2024 – 2027.
- Počet 15, obdobie 2024 – 2028.

Úloha 18

Čo znamená “aktívny výkon volebného práva”?

- a) Účasť poslanca/poslankyne na všetkých hlasovaniach v parlamente.
- b) **Právo voliť v demokratických voľbách.**
- c) Osobnú účasť na predvolebnej kampani.

Úloha 19

Súčasťou ktorého medzinárodného zoskupenia je Európsky súd pre ľudské práva?

- a) Organizácia Spojených národov.
- b) Európska únia.
- c) **Rada Európy.**

Úloha 20

Zhotovovať záznamy zo zásahov polície je:

- a) **otázkou verejného záujmu.**
- b) zakázané za každých okolností.
- c) zakázané, ak ide o protidrogovú akciu.

Úloha 21

Správny súd v Banskej Bystrici v júni 2024 rozhodol, že obecné zastupiteľstvo obce Varín musí do pol roka zmeniť názov jednej zo svojich ulíc, ktorý nie je v súlade so zákonom o obecnom zriadení. O akú ulicu ide?

- a) **Ulica Dr. Jozefa Tisu.**
- b) Ulica Červenej armády.
- c) Ulica Hlinkovej gardy.

Úloha 22

Sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery sa zaručuje v článku 24 Ústavy SR. Toto právo nezahŕňa:

- a) možnosť zmeniť svoje náboženské vyznanie alebo vieru.
- b) právo verejne prejavovať svoje zmýšľanie.
- c) **právo nebyť terčom posmechu/satiry za svoje zmýšľanie.**

Úloha 23

Ktorá z nasledujúcich ľudskoprávných inštitúcií má svoju centrálu vo Viedni?

- a) **Agentúra EÚ pre základné práva.**
- b) Rada Európy.
- c) Organizácia Spojených národov.

Úloha 24

Ktorá z uvedených krajín bola v roku 1984 poslednou, v ktorej ženy získali volebné právo?

- a) Švajčiarsko.
- b) **Lichtenštajnsko.**
- c) Monako.

Úloha 25

V ktorom roku bol na Slovensku prijatý tzv. Židovský kódex, jeden z najprísnejších protizidovských zákonov v Európe?

- a) 1935.
- b) 1939.
- c) 1941.

Úloha 26

Ako sa volá film z roku 2024 o novinároch a novinárkach v redakcii medzinárodného života Československého rozhlasu a o úlohe, ktorú zohrali počas vpádu vojsk Varšavskej zmluvy na územie Československa 21. augusta 1968?

- a) Vlny.
- b) Pražská jar.
- c) Normalizácia.

Úloha 27

Koľké výročie pochodu tisícov ľudí za slobodu na trase Bratislava – Hainburg pod názvom „Ahoj Európa“ sme si pripomenuli v roku 2024?

- a) 56. výročie.
- b) 20. výročie.
- c) 35. výročie.

Úloha 28

Ktorý z nasledujúcich dohovorov Slovenská republika zatiaľ neratifikovala?

- a) Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu.
- b) Dohovor Rady Európy o odškodnení obetí násilných trestných činov.
- c) Dohovor OSN o právnom postavení utečencov.

Úloha 29

V ktorom roku sa na územie Slovenska prvýkrát vzťahovali ústavne definované základné ľudské práva a slobody?

- a) 1920.
- b) 1948.
- c) 1989.

Úloha 30

Medzi signatárov Charty 77 nepatril:

- a) Miroslav Kusý.
- b) Alexander Dubček.
- c) Václav Havel.

Autorský tím: JUDr. Miroslava Novodomcová, Mgr. Zuzana Pavlíčková, LL.M, Jakub Popík E.MA, Mgr. Radka Vicenová PhD.

Recenzentka: PhDr. Dagmar Horná, PhD.

Redakčná úprava: PhDr. Dagmar Horná, PhD.

Vydavateľ: NIVaM – Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Bratislava, 2025